No. 254 1839

BREDASCHE COURANT.

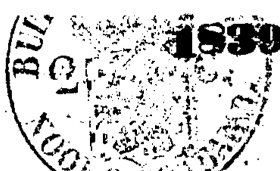
STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Donderdag 24 October

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, gelet op art. 1 van Z. M. besluit van den 17. October 1820 (*Staatsblad* n°. 22).

Brengen bij deze ter kennisse der Patentpligtige Ingezetenen, dat de ingevulde Patenten, voor het loopende jaar 18 39/40, bij hen van het Kollegie van Zetters zijn ontvangen, met aanmaning op de belanghebbenden, om dezelve ten spoedigste en uiterlijk binnen eene maand, ter Stads-Secretary op de gewone uren, te komen afhalen, en daarbij het aanslag-biljet of de kwitantie, ter bespoediging der opsoeking, te vertoonen.

BREDA, den 23. October 1839.

DE ROY, vt.

Ter ordonnancie van denzelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 20sten October.

In de onderscheiden bladen der hoofdstad vindt men een aantal uittreksels uit de verhooren, die de vrouw heeft ondergaan, welke een steen in het rijtuig des Konings heeft geworpen, alsmede een verslag van de bevinding der geneesheeren, welke haren toestand hebben onderzocht. Uit een en ander schijnt stellig te blijken, dat deze vrouw, die 31 jaren oud is en *Stephanie Girondelle* heet, in hare verstandelijke vermogens gekrenkt is. Zij is voor weinige maanden keukenmeid geweest, doch was thans buiten dienst. Van eene som van 400 franken, die zij vroeger had overgewonnen, was haar door bedrog de helft ontvreemd, en dit schijnt tot hare verstandsverbijstering te hebben bijgedragen. Zij verbeeldde zich gestadig door kurassiers vervolgd te worden, en hare verbittering tegen den Koning was dan ook grootendeels daaruit voortgesproten, dat deze, in weerwil van hare schriftelijke aanvragen, geene moeite deed, om haar van dit lastig gezelschap te bevrijden. Overigens heeft zij steeds beweerd van aan de Koningin eenig leed te hebben gedaan. Ofschoon zij natuurlijk in bekrompene omstandigheden leefde, was zij toch nog niet tot volslagen armoede vervallen.

— Het *Journal des Debats* behelst weder een overzigt van den togt en de plannen van *Espartero* tegen *Cabrera*, hoofdzakelijk op het volgende neerkomende:

De maarschalk *Espartero* zet zijnen togt voort naar het gebergte, 't welk de driedubbele grens vormt van Arragon, Kastilie en Valencia, en waarin *Cabrera* gekantonneerd is, naar het schijnt bereid tot een hardnekkigen wederstand. Het constitutionele leger trekt met kleine dagmarschen voort, door de regens belemmerd en door de slechte wegen opgehouden. De laatste tijdingen zijn van den 12den. Het leger trok toen in de rigting van Segura en Montalban in drie kolonnen voort, de eene door Daroca, de andere door Hijar en de derde door Belchite, en reeds bereikte het het hooge dalgedeelte van den Rio San-Martin. Tot heden hebben er echter nog slechts voorbereidende operatien plaats gehad.

De eerste beslissende onderneming van den veldtogt zal zijn het beleg van Segura, welks bemagtiging binnen weinig dagen Aliaga en Montalban zal doen vallen. Dan zal het beleg van Cantavieja en van verscheidene andere kleine forten volgen, en eindelijk het beleg van Morella, eene plaats van meer gewigt.

De opperbevelhebber tast de bergachtige streek aan die aan Kastilie grenst, tot basis zijner operatien nemende den grooten weg die van Saragossa naar Valencia, door Daroca en Teruel leidt. Dit plan verzekert aan het leger den vrijen toevoer der konvooijen levensmiddelen, het beneemt aan *Cabrera* de mogelijkheid om zich in Kastilie te werpen, en laat hem geen anderen terugtogt dan naar den Neder-Ebro open; kleine karlistische benden mogen dan nog in het gebergte, tusschen de constitutionele kolonnen door, heensluipen, doch de hoofdmagt zal zich tot de verdediging der forten en derzelver toegangen bepaald zien.

Het leger van *Espartero* is verdeeld in vier divisien, door de generaals *Leon*, *Puy-Samper*, *Urala* en *Castaneda* aangevoerd; eene vijfde, de voorhoede uitmakende, staat onder bevel van den generaal *Aspiroz*. De artillerie bestaat uit 40 berghouwitsers en 12 stukken geschikt voor effen terrein; zij is in vijf afdeelingen verdeeld, even als de uit 16 eskadrons bestaande kavallerie. Een artillerie-belegeringpark volgt het leger op twee dagmarschen afstands. *Espartero* is steeds verzeld van een paar keur-eskadrons als lijfwacht, die echter in beslissende oogenblikken deel aan het gevecht neemt.

De provincien van Arragon en het gouvernement van Madrid hebben uitgebreide maatregelen genomen om in het onderhoud van het leger te voorzien. Te Saragossa zijn groote hoeveelheden levensmiddelen verzameld; de soldij zal geregeld worden betaald en de strengste krijgstucht gehandhaafd, welke een en ander gunstig op de bevolking moet werken.

Gelijk reeds vermeld is vergezelt de voormalige karlistische chef *Cabanero* den generaal *Espartero*; van zijn invloed voorspelt men zich veel goeds. Hij is degeen die voor omtrent achttien maanden de stad Saragossa overviel en tot midden in dezelve doordrong, en slechts door de dapperheid der inwoners daaruit werd gedreven. Daar hij in deze stoute onderneming door *Cabrera* niet ondersteund werd, meende hij dat deze hem had willen opofferen; van daar ontstond hunne verdeeldheid.

De generaal *O'Donnell* van Valencia komende, trekt op Teruel, alwaar reeds eene afdeeling van zijn leger is, door den generaal *Clavería* aangevoerd; deze afdeeling is bestemd om de benden te vervolgen die *Cabrera* naar de provincie Cuenca mogt willen detacheren. De gezegde chef had zijne overwinningen tot in Kastilie uitgebreid, waar hij twee kleine zeer sterke plaatsjes bezat, Canete, in de provincie Cuenca en Betota in Guadalaxara, die in gemeenschap zijn met Cantavieja door de bergketen van Albarazin.

In dit berigt wordt, eindelijk, bevestigd hetgeen gezegd is van het aantal gevangenen en gijzelaars die *Cabrera* in handen heeft, en wordt verzekerd, dat de geruchten wegens onderhandelingen met dien chef geheel ongegrond waren; maar dat men hoop had eenige zijner onderbevelhebbers over te halen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 20sten October.

Prins *Metternich* wordt aanstaanden Maandag hier verwacht, op zijne terugreis van den Johannisberg naar Weenen.

De bonds-president, graaf *von Münch Bellinghausen*, heeft zich voor eenige dagen naar den Johannesberg begeven.

— Volgens de berigten uit Hanover, moet de commissie, welke met het ontwerpen eener nieuwe staatsregeling belast is, haren arbeid nu geëindigd hebben. Men twijfelt er niet aan, of de tegenwoordige Stenden-vergadering zal het ontwerp, hetwelk haar van regeringswege voorgelegd zal worden, aannemen; maar aan den anderen kant laat het zich niet aanzien, dat de voorstanders der constitutie van 1833, en bepaaldelijk de kies-collegien, zoodanige nieuwe staatsregeling zullen erkennen. Ook wordt het betwijfeld, of de nieuwe staatsregeling wel de goedkeuring zal bekomen van de agnaten, te weten, de hertogen *van Sussex* en *Cambridge*, welker goedkeuring juist volgens het stelsel van Koning *Ernst August* noodig zal zijn.

— Uit Berlijn schrijft men van den 18den: » De kapellaan van den aartsbisschop *von Dunin* is met zijne bedienden van zijn hoogeerwaarde naar Posen vertrokken, om de aangelegenheden van den aartsbisschop aldaar te regelen."

— De Oostenrijksche *Beobachter* geeft berigten uit Konstantinopel van 2 October, waarin echter nopens de staatkundige aangelegenheden van het Oosten niets wordt medegedeeld. Men leest daarin alleen, dat de Persische gezant *Mirza Dschafer*, met verlof naar Perzie vertrokken was; dat de Belgische gezant *Behr*, den

27sten September een eerste gehoor bij den Sultan gehad had; dat den 28sten het verblijf des Sultans naar het oude serail van Tophanu overgebragt was, alwaar de Sultan voortaan des winters zoude resideren, en dat de openbare gezondheidstoestand in de Turksche hoofdstad voortdurend voldoende was.

— In berigten uit Alexandrie tot den 26sten September wordt gemeld, dat de onderkoning van zijne jongste ziekte weder geheel hersteld is. Den 18den was de engelsche brik *Zebra*, kapitein *Stopford*, naar Tenedos teruggekeerd. Voor zijne afreis had de kommandant een onderhoud met den pacha, waarin hij hem zou gevraagd hebben, welk berigt hij zijn vader met betrekking tot de teruggave van de vloot kon geven. *Mehemed* had ten antwoord gegeven, dat hij de vloot niet terug zou geven, tot men Ibrahim ingewilligd had wat hij verlangde; hij was 72 jaren oud geworden en zich-zelven niet bewust, dat hij zich in zijn geheelen levensloop aan lafhartigheid had schuldig gemaakt, want laf zou het zijn, indien hij zich met opzigt tot de eischen omtrent de vloot aan den wil der groote mogendheden onderwierp. In denzelfden geest zou hij tegen de konsuls zich uitgelaten hebben, toen deze zich, gelijk gewoonlijk, na de aankomst der paketboot van Konstantinopel, tot hem hadden begeven. De pacha ontveinsde het zich niet dat hij een gevaarlijk spel speelde; hij vleide zich echter dat de eensgezindheid onder de groote mogendheden, indien deze al bestond, toch niet van langen duur zou zijn. Zoo men zeide verlangde Engeland dat hij van het bezit van Syrie afzag, althans van een groot gedeelte daarvan. Men verwachtte te Alexandrie uiterlijk tegen de helft van October, uit Weenen het ultimatum der groote mogendheden te ontvangen, doch men geloofde niet dat *Mehemed* zich aan hetzelve zonder dwang zou onderwerpen.

In een ander berigt uit Alexandrie wordt hoofdzakelijk hetzelfde gezegd omtrent de stemming van *Mehemed*-Ali met betrekking tot de teruggave van de Turksche vloot. Daarin wordt onder anderen gezegd, dat hij, bij het jongste onderhoud dat de konsuls over dit onderwerp met hem hadden, zoo verstoord was geraakt, dat hij eene nota die met de laatste stoomboot was aangebragt, en hem door een der vreemde consuls werd overgereikt, in stukken scheurde. Nog in denzelfden nacht werd een koerier met den grootsten spoed naar *Ibrahim* afgezonden, terwijl de onderkoning zelf den volgenden morgen Alexandrie verliet, zich naar het buitengoed van zijn schoonzoon *Moharrem*-Bey begevende, om van de lastige vertoogen der consuls ontslagen te zijn. Hij had denzelven te kennen gegeven, dat hij bij de komst der eerst verwacht wordende fransche stoomboot, namelijk tegen den 4den October, te Alexandrie terug zou zijn. Men vermeende dat zoo hij zijn woord niet hield, gelijk sommigen zeer waarschijnlijk geloofden, zulks het bewijs zou geven van zijn onherroepelijk besluit, om er liever alles aan te wagen, dan toe te geven aan de eischen der diplomatie.

De geldverlegenheid was te Alexandrie nog altijd zeer groot; bijna alle beambten hadden sedert veertien maanden geene bezoldiging ontvangen. De turksche vloot met hare 25,000 man equipaadje strekte in dit opzigt den pacha tot geen geringen last.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 23sten October.

Gisteren is de Tweede Kamer der Staten-Generaal vergaderd geweest. Ten half 12 ure werd de vergadering geopend door Jhr. Mr. *M. W. de Jonge van Campens Nieuwland*, die tijdelijk het voorzitterschap waarneemt.

Dezelve benoemde twee commissien, om zich met het onderzoek der geloofsbrieven van de gekozen en herkozen leden bezig te houden. De eene, zamengesteld uit de heeren *van Tuyll van Heeze*, *van Dam van Isselt*, *Cats*, *Zuylhuis* en *van Swinderen*, was daarmede belast, voor zoo veel de leden uit Noord-Braband, Gelderland, Utrecht, Vriesland, Overijssel en Groningen betreft. De andere, bestaande uit de heeren *Luzac*, *van Hoorn van Burgh*, *Backer*, *Akerlaken* en *Snouck Hurgronje*, is belast met het onderzoek der geloofsbrieven van de uit Holland en Zeeland afgevaardigde leden.

Deze beide commissien zich met derzelver taak bezig gehouden hebbende, is er door de heeren *van Tuyll van Heeze* en *Luzac*, namens dezelve, verslag gedaan, inhoudende dat de geloofsbrieven van alle de nieuw benoemde leden in orde bevonden zijn, en dat zij alzoo konden worden toegelaten. — De vergadering zich met dit voorstel vereenigd hebbende, namen de nieuw benoemde leden in de vergadering zitting. Het zijn de heeren: *van Meeuwen* en *Gouvernetir*, uit N.-Braband; *Weerts* en *Dijckmeester*, uit Gelderland; *d'Escury van Heinenoord*, *Repelaer*, *van Hemert*, *Freis*, *Hooft*, *van Wickevoort-Crommelin* en *Druyvesteyn*, uit Holland; *Hinlopen*, uit Zeeland; *van der Velden*, uit Utrecht; *Binkes*, uit Vriesland; *Bruse* en *Sandberg*, uit Overijssel; en *Star Busman* en *Brongers*, uit Groningen.

Vervolgens is overgegaan tot het opmaken van een drietal kandidaten voor het voorzitterschap der kamer gedurende de tegenwoordige zitting, waaruit Z. M. eene keuze zal doen.

Tot stemopnemers worden benoemd, de heeren *Schimmelpenninck*, *Hooft*, *van de Poll* en *Star Busman*.

Voor den *eersten* kandidaat hebben *drie* stemmingen plaats, welke den volgenden uitslag opleveren, als:

	Bij de 1e stemm.	2e stemm.	3e stemm.
De heer *van Swinderen* erlangt . . .	16.	20.	26.
» » *Schimmelpenninck*	13.	18.	24.
» » *Snouck Hurgronje*	10.	6.	
» » *van Meeuwen*	5.	4.	
» » *van Tuyll van Heeze* . . .	3.	2.	
» » *Boddaert*	2.	1.	
» » *Corver-Hooft*	1.		
» » *Sandberg*	1.		
Blanco Briefjes			1.
	51.	51.	51.

Dienvolgens heeft de heer *van Swinderen* de meeste stemmen op zich vereenigd en wordt dezelve als eersten kandidaat geproclameerd.

Voor den *tweeden* kandidaat heeft slechts eene stemming plaats, waarbij de heer *Schimmelpenninck* dadelijk met 28 van de 51 stemmen tot tweeden kandidaat gekozen werd. Het overige stemmen waren verdeeld als volgt: *Snouck Hurgronje* 15, *van Meeuwen* 4, *van Tuyll van Heeze* 2, en de heeren *de Jonge* en *Sandberg* ieder eene stem.

Ook voor den derden kandidaat had slechts eene stemming plaats, waarbij Jhr. Mr. *M. W. de Jonge van Campens Nieuwland* dadelijk, met 42 van de 51 stemmen, als zoodanig werd gekozen. De overige stemmen waren aldus verdeeld: *van Hoorn van Burgh* 4, *Snouck Hurgronje* 3, *van Tuyll van Heeze* en *van Meeuwen* ieder 1.

Het drietal kandidaten zal den koning worden aangeboden door eene commissie zamengesteld uit de vier heeren stemopnemers, hierboven gemeld, en de heeren *van den Mortel*, *Hinlopen*, *Rengers* en *van der Gronden*. Deze commissie zou zich heden ten twaalf ure naar Z. M. begeven, ten einde hare taak te volbrengen.

De tijdelijke voorzitter deelde nog mede, dat de heer *Warin* een brief geschreven heeft, om kennis te geven, dat hij, ten gevolge van ongesteldheid, verhinderd wordt de vergadering bij te wonen.

Vervolgens werd de vergadering tot nadere bijeenroeping gescheiden.

— Uit 's Gravenhage schrijft men ons het volgende:

» Heden heeft de Eerste Kamer der Staten-Generaal hare eerste zitting gehouden en zich geconstitueerd. De op den 18den dezer, door Z. M. benoemde leden der kamer, de generaal baron *Chassé* en den heer *A. van der Hoop* van Amsterdam, hebben in deze vergadering zitting genomen.

» Morgen ten 12 ure zal de commissie der Tweede Kamer, welke den koning de lijst van drie kandidaten voor het voorzitterschap gedurende de tegenwoordige zitting moet aanbieden, bij Z. M. worden toegelaten. Men houdt zich verzekerd, dat de koning onmiddellijk tot deze keuze zal overgaan; terwijl er aanstaanden maandag eene zitting der kamer zal plaats hebben, waarin 's konings benoeming zal worden kenbaar gemaakt. Waarschijnlijk zal wel Jhr. *van Zwinderen van Rensuma* tot voorzitter der kamer worden benoemd.

» Aanstaanden Donderdag of Vrijdag ziet men de voordragt der financiele wetten aan de Tweede Kamer te gemoet.

» In deze residentie is aangekomen, de graaf *Mercy d'Argenteau* pair van Frankrijk, met deszelfs talrijk gevolg, dezelve is afgestapt aan het hotel van den heer *Stanislas* op het plein in deze stad.

» Het berigt van de benoeming van den generaal baron *Chassé*, tot lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, heeft bij alle weldenkenden, onverschillig van welke staatkundige meening, veel genoegen gedaan. Zulks kan ook niet bevreemden, ten aanzien van den kloekhartigen verdediger van den Antwerpschen vijfhoek; eere komt hem toe, die met roem over een der bolwerken van Nederland als bevelhebber heeft gestaan, en die als beproefde krijger sinds ruim veertig jaren, daar zoo volkomen op zijn post was.

» Het is alzoo weder gebleken, dat de koning verdiensten jegens het vaderland weet te onderscheiden, door den generaal *Chassé* tot lid der Eerste Kamer te verkiezen; gansch Nederland hecht zijn zegel aan zulk eene keuze: zij strekt ter verheffing van het ligchaam, in hetwelk het nieuwe lid zitting zal nemen; het is de grootste lof, dien men aan dat lid kon toezwaaijen, een lof, dien ieder, wiens hart voor koning en vaderland klopt, hem zoo volschoots schenkt, die zijnen levensloop overziet, en in hem den trouwen vaderlander, den moedvollen krijger en boven al den regtschapen man gadeslaat.

» Zulk een man, wiens naam tot de geschiedenis behoort, is een sieraad voor de Eerste Kamer der Staten-Generaal. »

— Men schrijft dat Z. M. den luitenant-kolonel *Carrera*, werkzaam bij het departement van oorlog, op zijn verzoek, eervol als zoodanig heeft ontslagen, onder dankbetuiging voor zijne langdurige en trouwe diensten den lande bewezen. Wijders heeft Z. M. aan den luitenant-kolonel voornoemd, twee derden van deszelfs activiteits-tractement als pensioen toegekend, en met vergunning om hetzelve voorloopig gedurende den tijd van twee jaren, buiten 's lands te verteren.

— Den 4den november aanstaande zal uit het Nieuwe Diep naar Oostindie vertrekken het schip *Admiraal Jan Evertsen*, kapitein *E. van Duyn*, aan welks boord zich bevindt een detachement van 120 militairen, welk detachement zal gekommandeerd worden door den van verlof teruggekeerden kapt. *H. Gerritsen* en als mede geleidende officieren, de 2de luit. *J. C. A. H. Hachez* en *A. D. van Wely*, benevens den chir. der 3de kl. *H. M. Bouman.*

— De Hooge Raad heeft gisteren verworpen het beroep in cassatie, geinstitueerd door *E. van den Bosch*, die bij arrest van de crimineele regtbank in Holland van 18 julij jl. wegens diefstal in diensthaarheid, veroordeeld is tot ½ uur te pronkstelling [en 5 jaren] confinement. De raad heeft het bij deszelfs arrest uitgemaakt, dat het geene substantiele nietigheid, noch eene overtreding van regtsmagt daarstelt, dat een fungerend en alzoo tijdelijk substituutgriffier de functien van griffier bij het hof of de regtbank daarstelt. De raad heeft zich dan ook met de conclusie van het openbaar ministerie te deezen, niet vereenigd.

— Sedert den 18den dezer zijn van de steurharing-visscherij te Scheveningen nog aangekomen de volgende pinken, te weten: van de reeders *W. Prok*, stuurman *J. Westerduin* met 65,000; *B. Varkevisser* stuurman *C. Kens* met 63,000; *D. Hoogenraad* stuurm. *Jan Bog*, met 60,000; *M. Varkevisser* stuurm. *C. Kens*, zoon, met 62,000; *Arie Kruf*, stuurm. *M. Beekhuizen*, met 71,000; en *C. Varkevisser*, stuurm. *M. Vrolik*, met 65,000. Omtrent deze laatste verdient het bijzondere opmerking, dat terwijl er van sommige reeders, die tot die schepen zee steurharing-visscherij hebben uitgerust, en nog slechts eene geen is aangekomen; terwijl de pink van den heer *Varkevisser* op zich zelve varende, reeds met eene aanzienlijke lading is teruggekeerd. De haring blijft steeds nagenoeg op denzelfden prijs.

— Z. K. H. Prins *Alexander* der Nederlanden is den 18den uit Warschau te Berlijn aangekomen. Alvorens eerstgenoemde stad te verlaten, heeft genoemde Prins, op den 11den October, nadat hij van het bezigtigen der vesting Modlin was teruggekeerd, in het paleis *Belvedère* een diner van 20 personen gegeven, waarbij tegenwoordig geweest zijn de Vorst Stadhouder van Polen, de zich in Warschau bevindende adjudanten-generaal van Z. M. den Keizer van Rusland en andere hooge personen. Des avonds bezocht de Prins nogmaals den schouwburg, nam vervolgens afscheid van Vorst *Paskewitsch* en vertrok.

— De Londensche *Courier* van den 10den behelst het volgende: »Wij vernemen uit eene geloofwaardige bron, dat de Koning der Nederlanden de Koningin van Spanje heeft erkend. Men moet gelooven, dat dit niet zonder voorkennis van den Prins *von Metternich* zal hebben plaats gehad, zoodat het zeer waarschijnlijk is, dat de erkenning van de Koningin van Spanje door de Noordsche Mogendheden weldra volgen zal.»

— Volgens het gedrukt verslag van den handel, de scheepvaart en van de inkomende en uitgaande regten, is gedurende het vorig jaar 1838 op Java en Madura particulier ingevoerd aan koopmanschappen voor een gezamenlijk bedrag van *f* 23,203,212 en aan goudene en zilveren specien voor *f* 870,368, waarvan aan Nederlandsche ingevoerd aan koopmanschappen *f* 9,460,840 en hiervan onder nederlandsche vlag voor eene waarde van *f* 9,460,043, bestaande uit de volgende artikelen, namelijk: aardewerk en porseleinen *f* 49,486, levantsche amfioen *f* 236,917, boekwerk, muzijk en muzijk-instrumenten *f* 34,206, blik en blikwerk *f* 13,175, droogerijen en medicijnen *f* 44,715, galanterien, modewaren en parfumerien *f* 23,887, glas en kristalwerken *f* 32,179, goud- en zilverwerken en goud- en zilverdraad *f* 11,684, goud- en zilvergalon en militaire ornamenten *f* 30,248, horologien en instrumenten *f* 10,689, kleedingstukken *f* 70,267, koper en koperwerk *f* 148,617, kramerijen *f* 76,834, laken- en wollenstoffen *f* 209,715, lood *f* 6,882, lijnwaden en katoenen goederen *f* 6,314,781, meubelen *f* 50,364, provisien *f* 520,140, rijtuigen, leder- en zadelwerk *f* 28,240, scheepsbehoeften *f* 34,325, schrijfbehoeften *f* 100,002, spermacetikaarsen *f* 1804, staal en staalwerk *f* 31,846, tabak, snuif en sigaren *f* 13,073, verfwaren *f* 14,517, wapenen en ammunitie, buskruid enz. *f* 26,142, wijnen en sterke dranken *f* 390,973, ijzer, ijzerwerk en machinerien *f* 391,641, koffijzakken *f* 152,090, zeep *f* 884 en zijden stoffen *f* 35,135.

De geheele particuliere uitvoer heeft bedragen: koopmanschappen *f* 42,073,934 en aan specien *f* 1,266,233 waarvan naar Nederland aan koopmanschappen *f* 29,279,559 en aan specien *f* 156,419, en hiervan onder nederlandsche vlag voor eene waarde van *f* 28,133,246, bestaande uit de volgende artikelen, namelijk: arak *f* 79,040, benzoin *f* 10, eetwaren *f* 1258, stof en staafjes goud *f* 145,978, goud- en zilverwerk *f* 3400, sapanhout *f* 9347, houtwerk *f* 770, huiden *f* 70,632, indigo *f* 3,151,601, koffij *f* 13,769,953, kaneel *f* 6453, medicijnen en droogerijen *f* 5351, padie *f* 120, paradijsvogels *f* 2313, paarden *f* 300, ronde peper *f* 57,500, rindrotting *f* 56,076, rijst *f* 235,694, schildpad *f* 20, foelie *f* 405,187, hagelen *f* 223,604, notenmuscaat *f* 1,581,485, poedersuiker *f* 7,957,425, tabak *f* 89,928, thee *f* 400, tin *f* 1,316,599, verwwaren *f* 130, ruwe zijde *f* 720 en diverse goederen *f* 14,340.

Gedurende 1838 zijn aldaar aangekomen 1597 vaartuigen, metende 116,783½ lasten, waarvan 149 nederlandsche onder nederlandsche vlag, metende 39,659 lasten, en vertrokken 1676 vaartuigen, metende 116,651½ lasten, waarvan 140 nederlandsche onder nederlandsche vlag, metende 38,305½ lasten.

ADDITIONELE ARTIKELEN.

Heeft het aanhangsel der grondwet eene ruime strekking om alles goeds daar te stellen, het is niettemin aan enkele bedenkingen onderhevig, die niet mogen achterwege gelaten worden. Het tweede additionele artikel heeft bereids de toelichtingen ontvangen van den staatsman HOGENDORP, (Bijdragen enz., 8e d. bl. 398 *seqq.*); hij herinnert dat de woorden *alle in werking zijnde wetten behouden kracht*, niet in te uitgestrekten zin moet worden opgevat; maar het slot van dat zelfde artikel, *tot dat daarin op eene andere wijze zal zijn voorzien*, verdient naar ons gevoelen eenige toevoeging. Hetzij toch dat men al aan het eerste additionele artikel deszelfs volle ruimte wil laten, ontkend kan het niet worden, dat dat het te wenschen is, dat er een tijd gesteld worde, binnen welken alle bestaande wetten, die niet ten gevolge der grondwet zijn ingevoerd, mogten worden herzien of vernieuwd. Immers dit langdurig verwachten van bij de grondwet beloofde waarborgen van regering of van regt, veroorzaakt dat de grondwet niet van stonden aan dien weldadigen invloed kon uitoefenen, dien men billijkerwijze verlangen mogt, en geeft eene bestendiging aan hetgeen men zelf erkent dat behoort veranderd of verbeterd te worden. Zoo is het gelegen met het nog in zwang zijnde fransche strafwetboek; zoo is het gelegen met zoo vele provisionele maatregelen, die misschien juist daardoor alleen bestendig zijn, omdat zij slechts provisioneel genoemd worden; zoo is het gesteld met de militaire wetgeving, en met die bonte rei van nog dagelijks toegepast wordende fransche wetten, die uit het groot arsenaal des franschen *Bulletin des Lois*, worden te voorschijn gehaald. Het is een gebrek in onze Nederlandsche wetten, dat men er zich sedert 1813 niet op heeft toegelegd, om het goede dat in de fransche wetten was, over te nemen, en van alles eene geheel op zich zelve staande Nederlandsche wetgeving over verschillende onderwerpen te maken, zonder dat men, zooals nu in de wetgeving op het notariaat, de registratie en soortgelijke, ja zelfs bij het nieuw ingevoerd Nederlandsch regt, behoefde terug te wijzen op vroegere fransche wetsbepalingen of besluiten, die slechts gedeeltelijk en niet geheel door Nederlandsche vervangen zijn. Het is wel waar, dat niet alles kan voorzien worden; dat zelfs het beste onvolmaakt blijft; maar wanneer in de wetten zelve naar vroegere verordeningen wordt terug gewezen, dat moeten wij daarover onze afkeuring te kennen geven. Daarom komt het ons ordelijk voor, dat indien er al niet een tijd gesteld worde, binnen welken de koning gehouden is aan al de bij de grondwet gemaakte, voor executie vatbare instellingen gevolg te geven, althans die waarborg aan de natie gegeven worde, dat de bij de grondwet vastgestelde of vast te stellen herzieningen of verbeteringen in dezelver geheel en niet voor een gedeelte zullen worden tot stand gebragt, binnen eenen bepaalden tijd, bij gebreke waarvan zij van zelve ophouden kracht van wet te hebben; zoodoende zal er tegemoet gekomen worden aan de menigte meer of min gegronde klagten dat wij na een vijf-en-twintigjarig onafhankelijk volksbestaan nog niet in het volle bezit zijn van bij de Grondwetten van 1814 en 1815 gewaarborgde regten, en in vele opzigten nog gebukt gaan onder de nalatenschap der fransche overheersching. Wel heeft het vernieuwde regtswezen een vorigen jaar daarin grootendeels voorzien; maar er valt nog veel te doen, ook in andere vooral administratieve opzigten, waarin de eigenaardige denkwijze en van behandeling eener landsgeregtigheid de vrijheid verwerpers de ziel en het leven is. Eere gevolle dien eere toekomt, huldigen wij erkentelijk evenwel de sedert 1830 niet meer bemoeijelijkte werkzaamheden der wetgevende magt, om zooveel doenlijk bij de Natie eene zelfstandigheid te vestigen, die zij dreigde te verliezen, tijdens hare vereeniging met België.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Bij gelegenheid van de komst te *Frankfort* van den Hannoverschen Archivarius Dr. PERTZ, op zijne reis naar *Parijs*, om aldaar in de handschriften der koninklijke Bibliotheek zijne nasporingen voor den verderen arbeid der *Monumenta Germaniae*

voort te zetten, heeft het centraal bestuur van het Genootschap voor oude duitsche Geschiedkunde eene buitengewone bijeenkomst gehouden, waarin verslag werd gedaan over den voortgang van den arbeid des genootschaps. Als proeven werden voorgelegd het zevende deel van het *Archif* des genootschaps, de *Kaiserregesten* van Lodewijk van *Beyeren*, het vijfde deel der *Monumenta Germaniae*, hetwelk eerstdaags zal uitgegeven worden, en de octavo-uitgave van het nieuwgevonden werk des geschiedschrijvers Richer; gunstige berigten worden medegedeeld van den arbeid en de navorschingen der leden van het genootschap L. Bethmann en Kunst, op hunne reizen door *Belgie*, *Nederland* en *Frankrijk*, met betrekking tot de geschiedschrijvers van den Merovingschen tijd en de wetten der *Westgothen*; het besluit werd genomen dat het zesde deel der *Monumenta Germaniae* de levensbeschrijvingen van vorsten, staatsmannen en andere voorname Duitsche personen der tiende eeuw zou bevatten. Ten slotte werd een aantal nieuwe leden benoemd. — De dit jaar te *Heidelberg* bijeengekomen duitsche philologen hebben voor het volgende jaar de stad *Meinz* tot hunne bijeenkomstplaats gekozen. — De plegtige onthulding van het standbeeld te paard des beijerschen keurvorsten Maximiliaan I heeft den 12den dezer, in tegenwoordigheid des konings en van het hof, bij het schoonste weder en onder eenen grooten toevloed der bevolking van *München* plaats gehad. Nadat de minister von Abel eene toepasselijke redevoering tot den koning had gehouden, die deze beantwoordde, met onder anderen te zeggen, dat met de oprigting van dit standbeeld eene oude, bijna twee honderdjarige schuld van *Beyeren* voldaan was, werd het omkleedsel van het monument weggenomen en het ridderlijke standbeeld des keurvorsten, te paard gezeten, in veldheershouding met den regter arm uitgestrekt, onder het geschal der trompetten, het gebulder van het geschut en het gejuich der menigte, voor aller oog zigtbaar. Het Mittebacher-plein, waarop het monument prijkt, was dien dag en den volgenden door de menigte onafgebroken bezocht, om het voortreffelijk beeld te aanschouwen, dat alleen gezegd wordt toereikend te zijn, om den roem van Thorwaldsen te vereeuwigen.

Italie. — Tot op den 6den dezer waren ter bijwoning van het congres van Italiaansche geleerden te *Pisa*, 194 inlanders en 98 vreemdelingen ingeschreven. Bij de verdeeling der werkzaamheden zijn aan het hoofd der onderscheidene wetenschappelijke afdeelingen de volgende geleerden gekozen: voor de eigenlijke geneeskunde, de hoogleeraar Tommasini; voor mineralogie en geologie, de hoogleeraar Sismonda; voor schei- en natuurkunde en mathematische wetenschappen, de hoogleeraar Configliacchi; voor de technologie en agronomie, de markies Ridolfi; voor botaniek, de hoogleeraar Savi; voor zoölogie en vergelijkende ontleedkunde de prins *van Musignano* Carlo L. Bonaparte. Voor de volgende bijeenkomstplaats van dit congres is de stad *Turijn* verkozen. — Te *Florence* beproeft men thans een fresco-schilderstuk van Giotto, dat later overpleisterd werd, weder te voorschijn te brengen. Bekend is het namelijk, dat de gezegde schilder in het paleis waar dit werk van hem voorkomt, neven het protret van C. Donati, ook dat van Dante en diens leermeester B. Latini op den muur schilderde; bij de ontbrekende zucht voor dergelijk schilderwerk, en de verhoogde achting die de nagedachtenis van den grooten dichter tegenwoordig weder ten deel valt, vleit men zich derhalve thans met de hoop, dat men, zoo de reeds met goed gevolg begonnen arbeid voortgezet wordt, eerlang Dante's welgelijkend afbeeldsel, tijdens zijn leven vervaardigd, bezitten zal.

Denemarken. In het laatst der vorige maand stierf te *Kopenhagen* de oudste van *Denemarken's* dichters, de conferentieraad [illegible] geboren den 19den November 1572. Een romantisch gedicht *[illegible] und Schön Valborg* wordt als een zijner beste voortbrengselen geroemd, die overigens alle het kenmerk dragen van door een dichterlijk talent te zijn vervaardigd.

Frankrijk. — De heer Combes, wiens reize naar *Abyssinie*, in gemeenschap met zijn reisgenoot Tamisier, veel belangstelling heeft gewekt en waarvan het verhaal onlangs in 't licht gekomen is, is voornemens een' nieuwen togt derwaarts te ondernemen, daartoe door [illegible] van het bestuur en van den handel met al het noodige toegerust.

Nederlanden. — Aanstaanden Maandag, den 28sten dezer, zal de hooggeleerde heer Hugo Beijerman, Prof. Theor. Mag. Litt. Hum. Doctor, in de groote gehoorzaal der doorluchtige school te *Amsterdam* het hem bij gemelde school opgedragen hoogleers-ambt, in de Hollandsche taal en de Vaderlandsche geschiedenis met eene plegtige redevoering aanvaarden. — De Hoogleeraar Munch, Geheim Hofraad en Bibliothekaris van Zijne Majesteit den Koning van *Wurtemberg*, heeft de volgende uitnoodiging in onze bladen doen plaatsen: »De ondergeteekende verzoekt de redactiën der voorname Nederlandsche dagbladen en tijdschriften voor Wetenschappen, schoone Kunsten en Kritiek, gelijk ook de Uitgevers van meer belangrijke Verhandelingen en Vlugschriften, welke in het koningrijk in het licht verschijnen, hem van tijd tot tijd *gratis Exemplaren*, hetzij vrachtvrij, of door zekere en zoo veel mogelijk snelle boekhandel-gelegenheid, ten behoeve van beoordeelende aankondigingen, vertalingen en bearbeidingen in *Duitschland*, hetzij door hem zelf of door Letterkundige vrienden, aan zijn adres te willen zenden. Daar het doel van deze uitnoodiging in het belang en voor den roem des Lands en deszelfs Letterkunde is, zoo twijfelt hij niet aan ten minste gedeeltelijke medewerking, en hierdoor zonde tevens een, zoowel van Duitsche als Nederlandsche geleerden dikwijls geuitte wensch bevorderd, en de weg tot een levendiger verkeer [illegible] der Boekhandel der beide [illegible] gebaand worden.«

KENNISGEVING.

De DIRECTEUR van het GRENS-POSTKANTOOR te *Breda*, brengt bij deze ter kennisse van het Publiek, dat ten gevolge van den *versnelden* loop der Posten, des BRIEVEN in plaats van tot 10 ure, voortaan uiterlijk tot 9 ure 's avonds, in de bus kunnen bezorgd worden.

Breda, den 23. October 1839.

De Directeur voornoemd,
BRANS.

* Tegen behoorlijken Interest en voldoende Zekerheid is een aanzienlijk KAPITAAL te beleggen, ten Kantore van den Notaris Mr. E. J. A. VAN WELIJ, te *Rozendaal*. Brieven *franco*.

VERKOOPING

UIT DE HAND, OF VOLGENS AFZONDERLIJKE PARTIJ

LANDGOEDEREN,

gelegen in de nabijheid der Stad Bergen-op-Zoom.

De Notaris J. ALDER, zal op Woensdag den 30. October 1839, provisioneel toewijzen, en op Woensdag den 13. November daaraanvolgende binnen de Stad *Bergen-op-Zoom*, zoo in Perceelen, als [illegible] TWEE HOFSTEDEN, een kleine HOEFJE, ARBEIDERS WONING, en [illegible] gelegene ZAAI- en WEILANDEN, MAST- en SCHAARBOSSCHEN en HEIDE, alle gelegen in de *Buiten Poorterij* van *Bergen-op-Zoom*, zoo in- als [illegible], te zamen groot omtrent 91 Bunders. Nadere informatien te bekomen ten kantore van gezegden Notaris.

Uit de Hand te Koop

ruim 20 Bunders OUDE en JONGE WEILANDEN, gelegen in de Polder van *[illegible]*, bij de *Willemstadsche* [illegible] bij den Heer A. A. SCHIPPERS, te *Willemstad*.

TE KOOP.

[illegible] VETTE WEIL [illegible], te bevragen bij C. VERSTRATEN, Winkelier te *Rozendaal*. Brieven *franco*.

De Directie der POSTWAGEN-DIENST DE *NEDERLANDER*, vernomen hebbende, dat door onderhoorigen eener andere Directie het gerucht verspreid wordt, dat zij hare dienst zal staken, heeft de eer ter kennis van het *publiek* te brengen dat dit geheel logen[illegible] is, en de dienst geregeld wordt voortgezet.

J. VAN HEUZEKOM & COMP.

NEDERLANDSCHE MUZEN-ALMANAK.

Amsterdam bij J. [illegible] DAARMAN.

De Uitgever heeft de eer, hierdoor bekend te maken, dat, een *berigt*, wegens dit JAARBOEKJE verzonden, en, benevens een *Register* alom *gratis* te bekomen is.

Bestellingen geschieden tevens bij de Boekhandelaars BROESE & COMP., te *Breda*.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.